

GRAD SPLIT

Split, Obala kneza Branimira 17

n/r gradonačelnik Andro Krstulović Opara
predsjednik Gradskog vijeća Igor Stanišić
vijećnice i vijećnici Gradskog vijeća

STRUČNI OSVRT NA DOKUMENT 'MASTERPLAN – STUDIJA ZA PODRUČJE ISTOČNE OBALE I KOPILICU (Integralna razvojna studija)' POVODOM ODRŽANE 39. SJEDNICE GRADSKOGA VIJEĆA GRADA SPLITA (tematska rasprava o izmjenama i dopunama Generalnog urbanističkog plana grada Splita)

Pozdravljamo namjeru Grada Splita da ozbiljno prione rješavanju svojih razvojnih i prostornih problema. Preispitivanje dosadašnjih postavki i njihovo ponovno sagledavanje u svjetlu novih okolnosti i izazova (gospodarskih, demografskih, tehnoloških, a posebno klimatskih) nužan su korak koji poduzima svaka odgovorna zajednica, neovisno o svojoj veličini i prirodi nastanka.

Predstavljanje *'Masterplan-studije za područje Istočne obale i Kopilicu'* na 39. sjednici Gradskoga vijeća Grada Splita održanoj 4. studenoga 2020. prilika je da se osvrnemo na pojavu koju smatramo simptomatičnom i koja pred nas postavlja niz pitanja na koja, kao društvo i odgovorni pojedinci, moramo zajednički odgovoriti.

(Post)tranzicijske zemlje zbog svojih strukturnih karakteristika i problema, u pravilu pružaju mogućnosti za čitav niz različitih spekulativnih ulaganja i ostvarivanja većih profita, bilo da se radi o financijskom, nekretninskom, energetskom ili infrastrukturnom sektoru pri čemu članstvo u Europskoj uniji ne garantira poštedu od negativnih posljedica ovih pojava. Naprotiv.

Pri tome moramo biti svjesni da se siromaštvo (post)tranzicijskog društva ne očituje samo u evidentnom manjku financijskih sredstava. Ono je, gotovo uvijek, neizbježno praćeno i izostankom dovoljnih stručnih kapaciteta koji garantiraju kvalitetno planiranje i upravljanje na svim razinama. Posljedice toga reflektiraju se na sve aspekte društva pa tako i na gospodarenje prostorom koji je, objektivno, jedan od naših najvrednijih resursa.

U posljednje se vrijeme u hrvatskoj planerskoj praksi pojavljuju slučajevi izrade tzv. masterplan-studija koje u pravilu izrađuju inozemni konzultanti koji više ili manje uspješno predlažu prostorna rješenja za, u pravilu, najvrednije i najpotentnije gradske zone. Pri izradi takvih studija u pravilu se ignoriraju ili vrlo površno analiziraju uvjeti koji proizlaze iz lokalnog zakonodavnog okvira i postojeće prostorno-planske dokumentacije koja se odnosi na predmetni prostor.

Takav je slučaj i sa tzv. splitskim *Masterplanom* koji je na tematskoj sjednici Gradskoga vijeća Grada Splita predstavljen kao polazište za pokretanje izmjena i dopuna temeljnih gradskih prostornih planova.

Treba naglasiti kako „masterplan“ nije forma predviđena našim zakonodavnim okvirom koji uređuje područje prostornog planiranja te njegovo eventualno prihvaćanje ne podrazumijeva direktnu provedbu već samo moguću implementaciju u sustav prostornih planova čemu treba prethoditi stručna provjera koja je, u splitskom slučaju, evidentno izostala.

Rješenja predstavljena u masterplan-studiji, a kojima se bitno utječe na prometni sustav, transformaciju važnih gradskih predjela i sliku grada u neposrednoj blizini zaštićene gradske jezgre, s prostorno-planerskog gledišta neuvjerljiva su i nedorečena. Studiju prate i formalne nejasnoće - nije naveden stručni tim koji je izradio masterplan-studiju niti su navedene i javno objavljene i sve ostale studije (u integralnom obliku, također uz navođenje stručnog tima i/ili autora) koje su služile kao podloga za izradu masterplana.

Ciljevi i metode rada su nejasni, a ponuđena prostorna rješenja niti su stručno utemeljena niti uvjerljivo argumentirana te ostaju paušalna i bez adekvatnih prostornih provjera. Razina razrade predloženih rješenja, a osobito grafički prikazi, ne dokazuju očekivanu razinu stručne utemeljenosti i argumentacije niti su uvjerljivi u smislu dokaza stručnih kompetencija prostorno-planerske ili bilo koje tehničke struke.

Možemo konstatirati da je masterplan-studija uspješna jedino u dijelu utvrđivanja komercijalnog potencijala Istočne obale i Kopilice i da tu, nažalost, staje sva njena stručna utemeljenost.

U dijelu ostvarenja cilja („predložiti istovremeni sustavni prometno-prostorni razvoj lokacija, uzimajući u obzir potrebe stanovnika i posjetitelja Splita“), studija ne predstavlja nikakav objektivan pomak u odnosu na projekte i planove generacija stručnjaka koji su prethodili ovoj studiji. Upravo suprotno.

Studija razmatra scenarije kojima bi se ukinuli propisani mehanizmi prostornih provjera kroz obavezne urbanističko-arhitektonske natječaje što smatramo neprihvatljivim. Masterplan-studija ne može biti „razumna zamjena“ proceduri urbanističko-arhitektonskog natječaja koja je provjereni model odabira, između niza predloženih prostornih rješenja, onog najkvalitetnijeg.

Urbanistički razvoj modernog Splita temeljen je upravo na rezultatima uspješno provedenih natječaja - međunarodni natječaj za regulacijsku osnovu raspisan 1923. godine rezultirao je tzv. Schürmannovim planom koji je odredio glavne pravce razvoja grada. Natječaj za urbanističko rješenje Splita III raspisan 1968. godine rezultirao je planom temeljenim na prvonagrađenom rješenju slovenskog tima arhitekata što je upisalo Split u europsku i svjetsku povijest urbanističkog planiranja. To je tradicija koju bi Split trebao slijediti i u 21. stoljeću.

Zajedno se možemo prisjetiti kako ovo nije prvi puta da se prostor Istočne obale u Splitu paušalno obrađuje s prevladavajućim ciljem pronalaženja proceduralnih prečaca koji bi omogućili brzu realizaciju visokoprotivabilnih projekata u ovom vrijednom gradskom prostoru, a bez da nužno povećaju njegovu ukupnu kvalitetu.

Stoga pozivamo gradske vijećnike da budu vrlo oprezni prilikom izjašnjavanja o predloženoj masterplan-studiji. Smatramo kako je taj dokument potrebno dodatno stručno provjeriti i osigurati da Odluke o izradi izmjena i dopuna prostornih planova (GUP i PPU Grada Splita) u sebi sadrže smjernice koje će osigurati slobodu izrađivaču prostornog plana da dodatno stručno analizira, valorizira i preispita rješenja iz masterplan-studije pri čemu treba biti posebno pažljiv i kritičan prema svim nastojanjima da se masterplan-studija nametne kao dokument koji nadomješta i derogira propisane procedure, pravila i temeljna načela prostornog uređenja.

Za vrijedne urbane cjeline kao što je Split nužno je primijeniti odredbe Zakona o prostornom uređenju i pribaviti više stručnih varijantnih rješenja, tako da se mogu međusobno usporediti. Ovaj način je nešto dugotrajniji i skuplji, ali i posljedice prostornog planiranja su dugoročne, a ako su k tome i negativne teško ih je i skupo, a ponekad i nemoguće ispraviti.

Niti u jednom trenutku ne smijemo smetnuti s uma da je prvi uvjet kvalitetne urbane preobrazbe gradska uprava koja diktira i vodi projekte uvijek i prvenstveno vodeći računa o javnom i općem interesu. Ona, u nedostatku vlastitih vizija i kapaciteta, niti u jednom trenutku ne smije postati tek pukim instrumentom provedbe.

Vjerujemo da Grad Split, uz angažman svih svojih stručnih potencijala, može preuzeti upravljanje (i ovim) projektom i usmjeravati procese na dobrobit svojih građana. Reaktivacija Zavoda za urbanizam, nadamo se, predstavlja prvi korak u tom smjeru.

Pri tome uvijek može računati (i) na stručnu podršku naših institucija.

U Splitu / Zagrebu, 12. studenog 2020. godine

Hrvatska komora arhitekata – Područni odbor
Split (HKA PO Split)

Branka Juras, predsjednica

Hrvatska komora arhitekata – Odbor za
urbanizam (HKA OU)

Nikša Božić, predsjednik

Hrvatska komora arhitekata (HKA)

Rajka Bunjevac, predsjednica

Društvo arhitekata Splita (DAS)

Daša Gazde, predsjednica

Fakultet građevinarstva, arhitekture i
geodezije u Splitu (FGAG)

*Prof. art. Neno Kezić - prodekan za studije arhitekture i
urbanizma*

Udruga hrvatskih urbanista (UHU)

Sandra Jakopec, predsjednica

Udruženje hrvatskih arhitekata (UHA)

Maja Furlan Zimmermann, predsjednica

